

Lasten hyvinvointi EU:n monivuotisen rahoituskehityksen keskiöön

Euroopan unionin seuraava monivuotinen rahoituskehitys (MFF) asettaa EU-maiden lapsille antamat lupaukset testiin. Nyt tehtävillä valinnoilla on ratkaiseva merkitys seuraaville sukupolville. Haavoittavassa asemassa olevien lasten huomioiminen varhaisessa vaiheessa on paras tapa varmistaa, että nämä lapset saavat kehittyä kykyjensä ja voimavarojensa mukaisiksi ainutkertaisiksi ihmisiksi. EU:n rahoituspäätösten täytyy edistää lasten oikeuksia ja hyvinvointia niin unionin sisällä kuin laajemmin maailmalla.

Pelastakaa Lapset kehottaa Suomea:

- 1) **tukemaan kooltaan riittävän suurta EU:n yhteistä budjettia (1,11 % EU27:n BKTL:sta),** jotta lasten tarpeisiin voidaan vastata.
- 2) **puolustamaan ulkosuhderahoituksen (NDICI-instrumentti) tasoa hallitusohjelman ”Suomi kokoaan suurempi maailmalla” –linjauksen mukaisesti.** EU:n antama kehitysapu on kriittisen tärkeää miljoonien lasten hyvinvoinnille.
- 3) **varmistamaan, ettei kasvava muuttoliikkeen hallintaan suunnattu rahoitus vahingoita lasten oikeuksia.**
- 4) **antamaan tukensa eurooppalaiselle lapsitakuulle.** Vähävaraisuudesta johtuva syrjäytyminen ja köyhyys uhkaa joka neljättä lasta EU:ssa ja tähän puuttumiseksi jäsenmaat tarvitsevat uusia, tehokkaita välineitä toimia yhdessä.

Rahoituskehityksen koko – EU tarvitsee riittävän suuren budjetin

Puheenjohtajamaana Suomi esitti tulevan rahoituskehityksen kooksi 1,07 % EU27:n BKTL:sta. Kuitenkin jo nykyisellään EU:n budjetin koko on ollut 1,16 % BKTL:sta. Ilmastonmuutos ja nopeasti muuttuva globaali toimintaympäristö tuovat mukanaan uusia haasteita, joten tarvitaan pikemminkin aiempaa enemmän resursseja. **Jatkoneuvotteluissa on tärkeää, että Suomi on valmis korottamaan rahoituskehityksen kokoa 1,11 %:iin BKTL:sta.**

Otsake 6: Naapurialueet ja muu maailma (NDICI-instrumentti) – ulkosuhderahoituksen taso on turvattava 10 % tasolla kokonaisbudjetista

Lapset muodostavat suuren osan kehitysmaiden väestöstä – he tulevat määrittämään näiden maiden tulevaisuuden. Kaikilla lapsilla on oikeus jäädä henkiin ja kehittyä kykyjensä ja voimavarojensa mukaan täyteen mittaan. Heitä ei tule syrjiä. Lapset tarvitsevat koulutusta, terveydenhuoltoa, kunnollista ravitsemusta ja lastensuojelua. Nämä palvelut varmistavat, että lapset säilyvät hengissä, oppivat ja kehittyvät.

Euroopan unioni on ollut vahva, arvopohjaansa tukeutuva rahoittaja, jolla on globaalisti erinomainen maine. Toivomme, että EU:n tuleva rahoituskehitys jatkaa ja vahvistaa tätä työtä kestävän kehityksen tavoitteiden, kehitysyhteistyötä koskevan uuden eurooppalaisen konsensuksen ja EU:n perussopimusten mukaisesti. Erittäin tärkeää on, että kansainväliset kumppanuutemme edistävät paikallisten ihmisten ja erityisesti haavoittavimmassa asemassa olevien lasten aseman parantamista

Puheenjohtajamaana **Suomi esitti ulkosuhderahoituksen tasoksi 103 miljardia euroa.** Tämä on selvä leikkaus komission esitykseen verrattuna ja **on tärkeää, että ulkosuhderahoituksen taso säilytetään ehdotetulla 10 % tasolla kokonaisbudjetista.** EU:n kasvava ja myönteinen rooli maailmalla edellyttää riittävää rahoitusta.

Naapurialueet ja muu maailma –otsakkeen sekä NDICI-välineen on oltava vähintään 95 % OECD/DAC:n julkisen kehitysavun (ODA) kriteerit täyttävää. Tällä varmistetaan, että EU:n antama apu on laadukasta ja tehokasta.

Muuttoliikkeen hallinnan ja maahanmuuttoon kohdistetun rahoituksen täytyy huomioida lapsen oikeudet

Tuleva rahoituskehys lisää merkittäväällä tavalla ja useissa eri kohdissa maahanmuuttoon ja muuttoliikkeen hallintaan kohdistetun rahoituksen määrää.

Olemme huolissamme siitä, että EU:n ulkosuhderahoitusta kohdennetaan kohtuuttoman paljon muuttoliikkeen hallintaan ja torjuntaan köyhyyden vähentämisen sijaan. Uhkana on, että pitkäjänteisellä kehitysyhteistyöllä ansaitsema EU:n maine ja vaikutusvalta murenevat muuttoliikekysymysten poliittisen kärjistyksen vuoksi. On myös selvää, että tavoitteet, jotka ovat lähtöisin ainoastaan EU-maiden sisäpoliittisista paineista, eivätkä perustu tasavertaiseen kumppanuuteen kohdemaiden kanssa, eivät tule toimimaan.

- **Kaikkeen muuttoliikkeen hallinnan rahoitukseen unionin rajojen ulkopuolella on lisättävä ”do-no-harm assessment”, jotta varmistetaan, ettei tehdyillä ratkaisuilla ole haitallisia vaikutuksia lasten oikeuksiin.**

On varmistettava, että turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston Asylum and Migration Fund (AMF) kasvava rahoitus auttaa turvaamaan liikkeellä olevien lasten, erityisesti ilman huoltajaa liikkuvien ja turvapaikkaa hakevien alaikäisten asemaa. Rahoituskäytännössä on varmistettava, että jäsenvaltiot noudattavat kansainvälisiä sopimuksia turvapaikkajärjestelmästä.

- Lasten osuus turvapaikanhakijoista, erityisesti ilman huoltajaa liikkeellä olevien alaikäisten määrä pitää huomioida rahoituspäätöksissä. Samalla jäsenmaat on veloitettava kohdentamaan osa rahoituksesta nimenomaan turvapaikanhakijalapsista huolehtimiseen.
- Rahoitusta on kohdistettava rajat ylittävän lastensuojelun pilotointiin. Tiedon jakaminen ja viranomaisyhteistyön heikkous on tunnistettu tekijöinä, jotka johtavat lasten katoamiseen turvapaikkajärjestelmästä.
- Ilman huoltajaa turvapaikkaa hakevien alaikäisten edustajajärjestelmän rakentamiselle on varmistettava rahoitus, koskien etenkin tärkeitä maahantulovaltioita.
- Rahoituksessa on panostettava lasten pääsyyn esi- ja perusopetukseen, terveydenhuoltoon sekä mielenterveyspalveluihin. Nämä ovat keskeisiä tapoja tukea kotoutumista riittävän varhaisessa vaiheessa.

Lapsitakuu tulee varmistaa ja laajentaa koskemaan kaikkia lapsia

EU:n alueella 25 miljoonaa lasta ja nuorta elää pienituloisissa perheissä, joissa on aineellista puutetta ja vajaatyöllisyyttä. **Peräti neljäsosa EU-maiden lapsista elää köyhyys- ja syrjäytymisriskin uhan alla.** Tällä on kerrannaisvaikutuksia ihmisen koko elinkaarelle, puhumattakaan vaikutuksista yhteiskuntien hyvinvointiin, vakauteen ja vaurauteen. **Mikäli investointeja lapsiköyhyyteen puuttumiseksi ei tehdä nyt, se tulee myöhemmin vielä paljon kalliimmaksi.**

Uudessa monivuotisessa rahoituskehyksessä on:

- päätettävä eurooppalaisen lapsitakuun käyttöönotosta.
- allokoitava lapsitakuulle 5,9 miljardin euron määräraha niin, että jokainen jäsenvaltio varaa 5% ESF+-määrärahoistaan seuraavan seitsemän vuoden ajalle lapsitakuun toteuttamiseen.
- lapsitakuun on koskettava yhdenvertaisesti jokaista EU:n alueella asuvaa lasta, ei ainoastaan haavoittavassa asemassa olevia.

Lapsitakuun varmistaminen on nykyisen europarlamentin keskeisimpiä tehtäviä. EU ei ole investoinut suositusten mukaisesti riittävästi vuosien 2014-2020 budjettiraamissa heikoimmassa asemassa oleviin lapsiin.¹

Lapsitakuun vahvistaa investointeja lapsiin viidellä eri osa-alueella: taataan kaikille lapsille maksuton terveydenhuolto, koulutus, varhaiskasvatus, asuminen ja ravitsemus. Jokaisessa jäsenmaassa voidaan investoida niihin osa-alueisiin, joissa on eniten puutteita.

Tulevasta monivuotisesta rahoituskehiksestä 2021-27 päätettäessä on Euroopan sosiaalirahaston (ESF+) kautta turvattavissa lapsiköyhyyteen puuttuminen. **Parlamentti on ehdottanut ylimääräistä 5,9 miljardin määrärahaa niin, että jokainen jäsenvaltio varaa 5% ESF+-määrärahoistaan seuraavan seitsemän vuoden ajan lapsitakuun toteuttamiseen.** Seuraavalla rahoituskaudella vaaditaan jäsenvaltioita myös laatimaan kansallinen strategia ja toimintasuunnitelma lapsiköyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämiseksi.

Maaliskuussa 2020 valmistuu lapsitakuun toimeenpanon toteuttamista koskeva selvitys.² Tämän jälkeen lapsitakuun taloudellista kestävyyttä tullaan vielä arvioimaan ja lapsitakuuta toimeenpannaan pilottien muodossa. Tämä kuvattu prosessi ulottuu kuitenkin pidemmälle (tammikuu 2021), **ja siksi lapsitakuuta koskevasta laillisuus pohjasta tulee päättää ennen kuin arviointitutkimus valmistuu.**

Lapsitakuun tulevaisuus riippuu komission ja parlamentin välisestä poliittisesta vuoropuhelusta, joka jatkuu aina vuoden 2020 puoleen väliin asti. Siksi juuri nyt käsillä oleva ajankohta on hyvin tärkeä sille, että jäsenmaat päättävät torjua lapsiköyhyyttä ja lapsen oikeuksia sitoutumalla lapsitakuun edistämiseen.

Lapsitakuusta on EU:n jäsenmaille hyötyä siksi, että lapsiköyhyyden ehkäisyyn investoidaan johdonmukaisemmin ja lapsitakuusta tulee osa kansallisia köyhyyden vähentämiseen tähtäviä ohjelmia. Kansallinen suunnittelu auttaa myös EU:ta seuraamaan jäsenmaiden yhteistä ja maakohtaista kehitystä lapsiköyhyyden vähentämisessä ja ehkäisyssä.

Lapsitakuun etuna on, että se

- rahoittaa lapsiköyhyyden ja syrjäytymisen vastaisia toimia.
- auttaa jäsenmaita parantamaan palveluja ja antamaan tukea haavoittavassa asemassa oleville lapsille.
- tuo lapsiköyhyyteen ja syrjäytymiseen puuttumisen eurooppalaisen politiikan keskiöön ja auttaa tarvittavien reformien priorisoinnissa.
- tukee Euroopan sosiaalisen pilarin periaatteen 11 toteutumista: Principle 11 of the European Pillar of Social Rights *“Children have the right to protection from poverty. Children from disadvantaged backgrounds have the right to specific measures to enhance equal opportunities”*.
- edesauttaa parempaa kansallisen politiikan ohjausta lapsiköyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemiseksi.
- auttaa toimeenpanemaan Eurooppa-neuvoston suositusta lapsiin investoimiseksi.
- tuo läpinäkyvyyttä lapsiin investoimiseen, koska varoja seurataan ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan sekä EU:n että kansallisessa budjettikehyksessä.

Lisätietoja:

Tapio Laakso
 Vaikuttamistyön asiantuntija (ulkosuhderahoitus)
 p. 050 325 0074
 tapio.laakso@pelastakaalapset.fi

Tiina-Maria Levamo
 Erityisasiantuntija – lapsen oikeudet ja vaikuttamistyö (ESR+ & AMF)
 p. 050 570 6360
 tiina-maria.levamo@pelastakaalapset.fi

¹ The European Commission's 2013 Recommendation on Investing in Children: breaking the cycle of disadvantage

² <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1428&langId=en>